

HEINÄKUUN TALOUSKATSAUS

Taloukasvu vahvistunut ja laajentunut vientiin

13.7.2017 – Suomen talous

Noususuhdanne on käynnistynyt Suomessa selvästi monia muita eurooppalaisia maita myöhemmin. Taloukasvu vauhdittui vuoden alkupuolella ja se perustuu nyt myös vientiin. Rakentamisen suhdanne vahvistuu yhä eikä ole vielä saavuttanut lakipistettään. Kulutus on kasvanut ripeästi – kotitalouksien kulutusmenot ovat tuloja suuremmat ja velkaantuminen jatkuu.

Tässä artikkelissa käsitellään Suomen kokonaistalouden kehitystä tuoreimpien tunnuslukujen valossa.

Vienti vihdoin vauhdittamassa taloukasvua

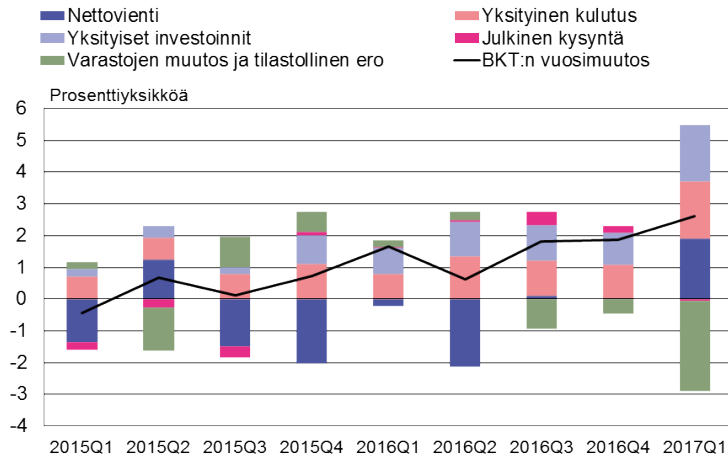
Bruttokansantuote kasvoi ripeästi alkuvuonna 2017. Uusimman neljännesvuositilinpäidon^[1] mukaan bruttokansantuotteen volyymi kasvoi vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä 1,2 % edellisestä neljänneksestä ja 2,7 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Aiemmin vain kulutukseen ja investointeihin nojannut kasvu laajeni nyt myös vientiin (kuvio 1). Kasvun rakenne oli suotuista, sillä se perustui yksityiseen kysyntään ja tuotannon lisääntymiseen kaikilla päätoimialoilla. Toimialoilta laskettu kansantalouden arvonlisäys oli 3,6 % suurempi kuin vuotta aiemmin.

1. Tilastokeskus julkisti 1.6. kansantalouden neljännesvuositilinpäidon ennakkotiedot. Ne sisältävät uusimmat tilastot Suomen talouden kehityksestä vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä sekä tarkistettut tiedot vuoden 2016 neljännesvuosikehityksestä.

Kuvio 1

BKT:n kasvu vahvistunut

Eri kysyntäerien vaikutus BKT:n kasvuun

Lähde: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

Eurojalous.fi
13.7.2017
32758@Kontribuutio_YoY

Suomen vienti kasvoi voimakkaasti. Viennin volyymi kasvoi vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä 5 % edellisestä neljänneksestä. Nettovienti tuki talouskasvua, koska tuonti supistui samaan aikaan prosentin verran.

Vuoden 2017 alun kasvu perustui yksityiseen kysyntään. Ensimmäisellä neljänneksellä sekä yksityiset investoinnit että yksityinen kulutus lisääntyivät ripeästi.^[2] Kotitalouksien kulutus perustui yhä velkaantumiseen, sillä kulutus kasvoi käytettävissä olevia tuloja nopeammin. Kotitalouksien säästämisaste olikin runsaat 2 % negatiivinen.

Tuotanto kasvoi laaja-alaisesti kaikilla päätoimialoilla. Arvonlisäys nousi niin teollisuudessa, rakentamisessa kuin palveluissa. Teollisuuden arvonlisäyksen volyymi suureni 5,3 % edellisestä neljänneksestä. Kasvu oli merkittävää kaikilla teollisuuden päätoimialoilla.

Vuoden 2016 viimeisen neljänneksen bruttokansantuotteen kasvua tarkistettiin 0,5 prosenttiyksikköä aiemmin arvioitua suuremmaksi.^[3] Tarkistusten perusteella myös koko vuoden 2016 kasvu nousi 0,1 prosenttiyksikköä aiemmin arvioitua suuremmaksi 1,5 prosenttiin.

Noususuhdanne käynnistyi myöhään Suomessa

Suomen talouskasvu on vahvistunut viimeisen vuoden aikana. Kuluneen vuoden aikana BKT:n neljännesvuosikasvu on ollut hieman euroaluetta nopeampaa (kuvio 2). Myös koko talouden luottamus on lujittunut ja on lähellä euroalueen keskiarvoa (kuvio 3).

2. Ensimmäisellä neljänneksellä yksityiset investoinnit vilkastuivat 5,2 % edellisestä neljänneksestä ja 11,4 % vuodentakaisesta. Myös kulutus oli selvässä kasvussa. Yksityinen kulutus lisääntyi 1,5 % edellisestä neljänneksestä ja 3,3 % vuodentakaisesta.

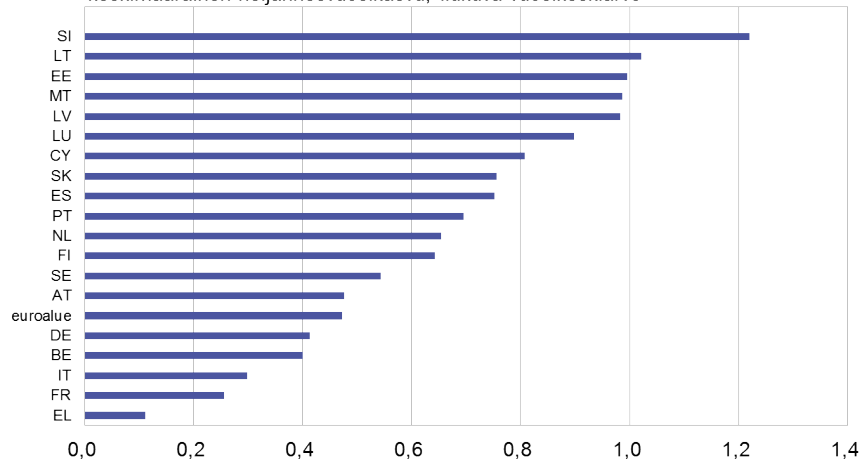
3. Tarkistuksen myötä kasvuperimä vuodelle 2017 nousi 0,9 prosenttiin.

Suomessa kuluttajien, teollisuuden, rakentamisen ja palvelualojen luottamus on tällä hetkellä keskimääräistä parempi.

Kuvio 2

BKT:n kasvu Suomessa hieman euroaluetta nopeampaa

keskimääräinen neljännesvuosikasvu, liukuva vuosikeskiarvo

Lähde: Eurostat.

Eurojalous.fi

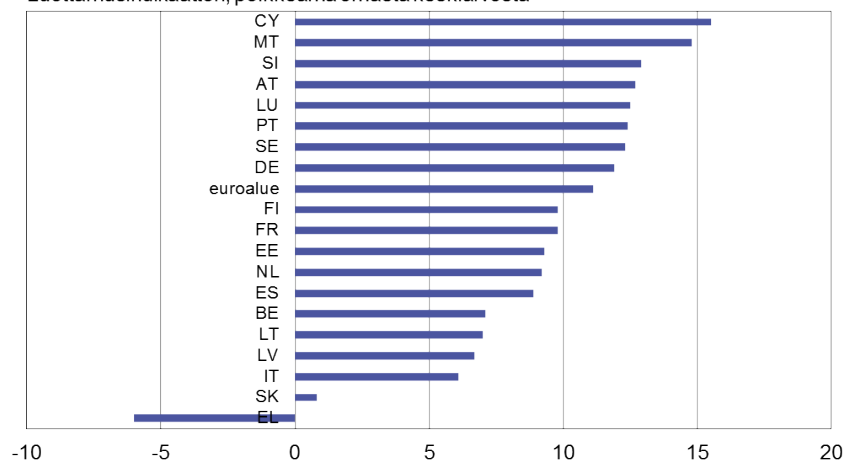
13.7.2017

32757@DataBKTcalc

Kuvio 3

Luottamus tavanomaista vahvempaa

Luottamusindikaattori, poikkeama omasta keskiarvosta

Lähde: Euroopan komissio.

Eurojalous.fi

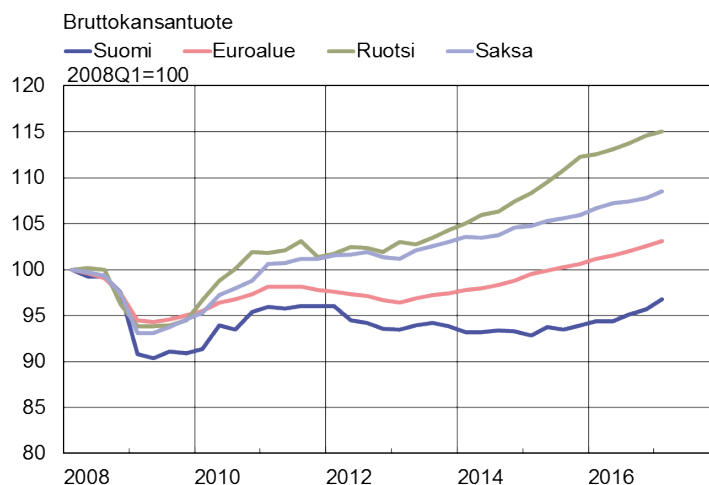
13.7.2017

32757@kokoTaloudenLuottamusPoikkeama

Kasvu on käynnistynyt Suomessa monia muita eurooppalaisia maita selvästi myöhemmin (kuviot 4). Esimerkiksi euroalueella ja Ruotsissa talous on kääntynyt kasvuun huomattavasti aiemmin.

Kuvio 4

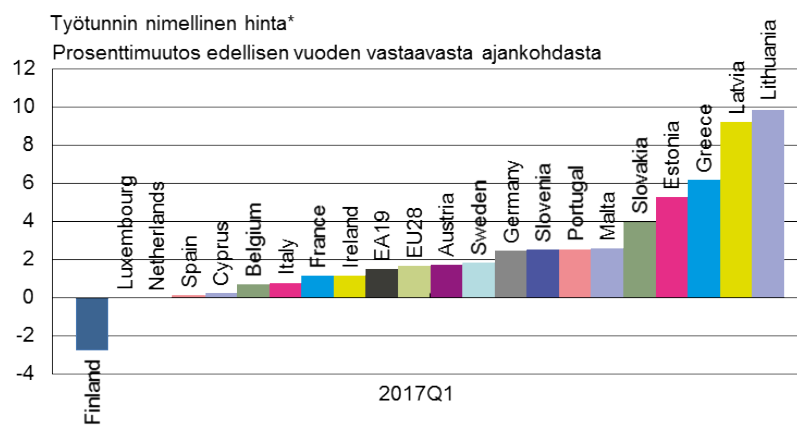
Suomessa noususuhdanne käynnistyi muita myöhemmin

Kiinniottamista avittaa kilpailukykysovimuksen ansiosta alenevat työvoimakustannukset. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä keskimääräinen työtunnin hinta aleni vuoden takaisesta ainoastaan Suomessa, kun samaan aikaan työtunnin hinta kohosi euroalueella ja EU:ssa (kuvio 5).

Kuvio 5

Työtunnin hinta aleni vuoden alussa

Ennustemallit viittaavat BKT:n kasvun jatkuneen kesän alla

Suomen Pankin lyhyen aikavälin ennustemallit viittaavat kasvun jatkuvan vahvana myös vuoden toisella neljänneksellä. Eri mallien keskiennusteet toisen neljänneksen BKT:n

kasvusta asettuvat 0,6 %–1,1% väliin (muutos edellisestä neljänneksestä). (Taulukko 1)

Suomen Pankin [kesäkuun ennusteen](#) kuva talouskasvun rakenteesta ja suhdannenousun lujittumisesta pitää yhä paikkansa. Uusien tilastotietojen ja lyhyen aikavälin mallitulemien valossa kasvu voi kuluvana vuonna olla myös ennustettua nopeampaa.

Taulukko.

Suomen Pankin lyhyen aikavälin mallit ennakoivat kasvua

<i>BKT, neljännesvuosimuutos¹</i>	<i>2017Q1</i>	<i>2017Q2</i>
<i>BVAR</i>	<i>0,7 %</i>	<i>0,6 %</i>
<i>Siltamalli</i>		<i>0,8 %</i>
<i>Faktorimalli</i>		<i>1,1 %</i>
<i>Tilastokeskuksen julkaisu 1.6</i>	<i>1,2 %</i>	
¹ <i>Volyymin muutos edellisestä neljänneksestä.</i>		
Lähde: Suomen Pankki.		

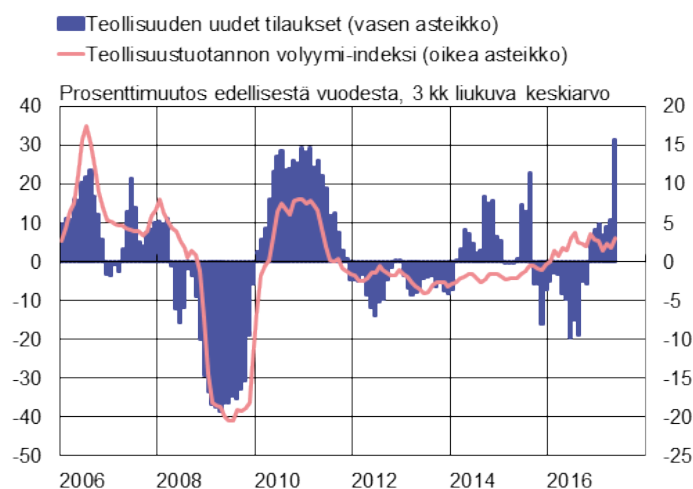
Teollisuus saanut vientitilauksia, ulkomaankauppa lievästi alijäämäinen

Teollisuustuotanto jatkoi alkuvuonna elpymistään. Tammi-toukokuussa tehdasteollisuuden volyyymi-indeksi kasvoi vajaan kolmen prosentin tahtia viime vuoteen verrattuna. Kansantalouden tilinpidon mukaan aktiviteetti on ollut huomattavasti voimakkaampaa, sillä tehdasteollisuuden arvonlisäys oli ensimmäisellä neljänneksellä 10 % vuodentakaista suurempi. Kasvua kertyi laaja-alaisesti metsä-, kemia- ja metalliteollisuudessa.

Myös teollisuuden saamien uusien tilausten arvo on kasvanut ripeästi vuoden alkupuolella, mikä viittaa teollisuustuotannon kohenevan myös jatkossa. Uusien tilausten arvo tammi-toukokuussa oli yli 20 prosenttia vuoden takaista suurempi. Erityisesti tilaukset lisääntyivät metalliteollisuudessa (+32 %). (Kuvio 6).

Kuvio 6

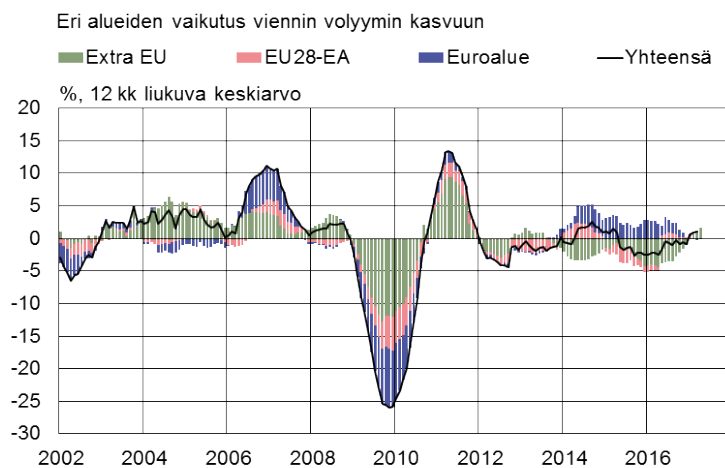
Teollisuus saanut uusia tilauksia

Teollisuustuotannon kehitystä mukaillen myös tavaraviennin määrä kasvoi selvästi vuoden alussa. Kansantalouden neljännesvuositilinpäätöksen mukaan tavaravienti kasvoi lähes 13 % vuoden takaisesta. Viimeisen parin vuoden aikana koko vientiä on jarruttanut EU:n ulkopuolelle suuntauvan viennin heikkous (kuvio 7). Nyt muun muassa Venäjän viennin pudotus on takanapäin ja vienti Kiinaan ja Yhdysvaltoihin on lisääntynyt.

Kuvio 7

Vienti vahvistunut

Viennin vahvistumisesta huolimatta ulkomaankaupan tase^[4] on alkuvuonna ollut lievästi alijäämäinen. Kauppataseen selvempää paranemista on hillinnyt vahva kotimainen

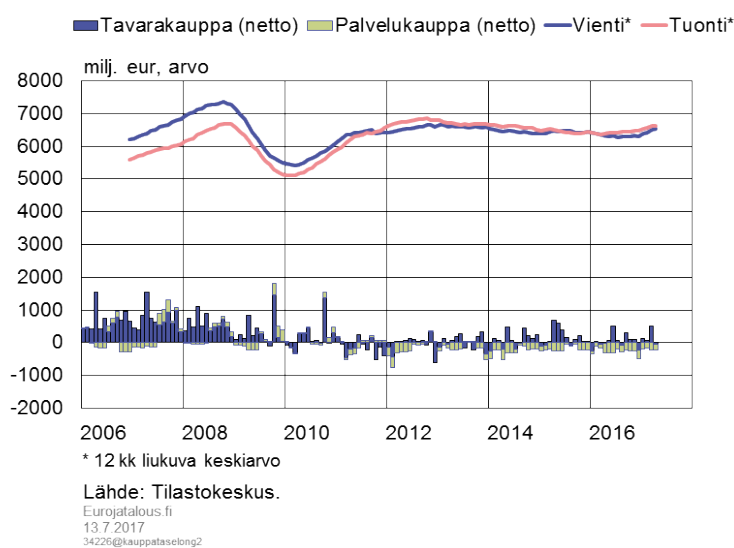
4. Tavaroiden ja palveluiden viennin ja tuonnin erotus.

kysyntä ja vaihtosuhteen heikkeneminen.

Eri tilastolähteet antavat erilaisen kuvan siitä, onko ulkomaankaupan alijäämä syntynyt tavara- vai palvelukaupasta. Tullihallituksen tilastojen perusteella kauppataaseen pitkä alijäämäinen trendi ei ole katkennut. Tullihallituksen kauppataaseen kumulatiivinen alijäämä tammi-huhtikuussa ylsi lähes 1½ miljardiin euroon. On huomattava, että Tilastokeskuksen neljännesvuositilinpito ja maksutasetilasto antavat kuitenkin myönteisemmän kuvan kauppataaseen kehityksestä, sillä vuoden ensimmäisen neljänneksellä ylijäämää kertyi noin ½ miljardia euroa (kuvio 8). Sen sijaan palvelukaupan tase jäi alkuvuonna alijäämäiseksi. Eri tilastolähteiden eroja selittävätkin esimerkiksi luokittelukäytännöt tavara- ja palvelukaupan välillä.

Kuvio 8

Ulkomaankauppa lievästi alijäämäinen

Investoinnit lisääntyvät ja rakentamisen suhdanne jatkuu vahvana

Yksityisten investointien kasvuvauhti kiihtyi edelleen vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Yksityiset investoinnit lisääntyivät yli 11 % vuodentakaisesta. Vastaava yli 11 % kasvupyrähdys koettiin edellisen kerran vuoden 2007 aikana. Investointien kasvu on lähtenyt liikkeelle selvästi matalammalta tasolta, joten investointien määrä on edelleen selvästi vuotta 2007 matalampi.

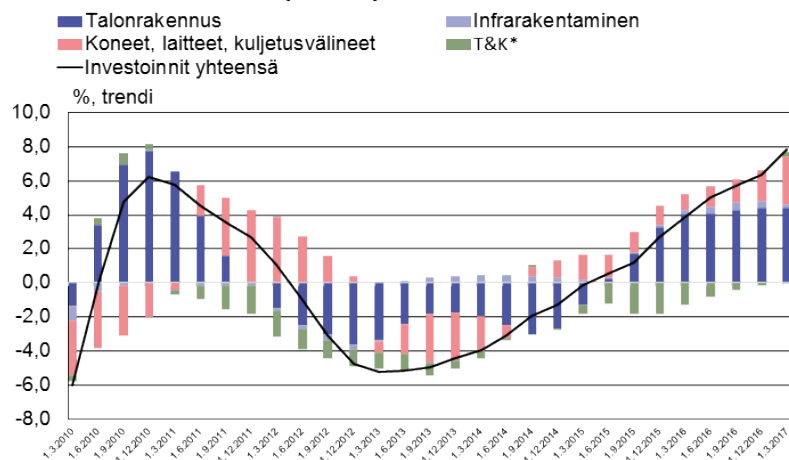
Yrityslainakanta on kasvanut edellisvuoden toukokuuhun nähden lähes 2 mrd. euroa. Yrityslainakannan vuosikasvu nopeutui yli 4 prosenttiin toukokuussa, kun vuosi sitten kanta kasvoi reilua kahden prosentin vauhtia.

Investoinnit eivät nojaa ainoastaan ripeästi lisääntyvään talonrakentamiseen. Kuviossa 9 esitetään investointien trendikasvun jakautuminen eri luokkiin. Talonrakentamisen lisäksi kasvua tukee myös koneisiin ja laitteisiin tehdyt investoinnit (kuvio 9).

Kuvio 9

Investoinnit suuntautuneet myös tuotannollisiin kohteisiin

Investointien vuosikasvu ja osatekijät

Lähde: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

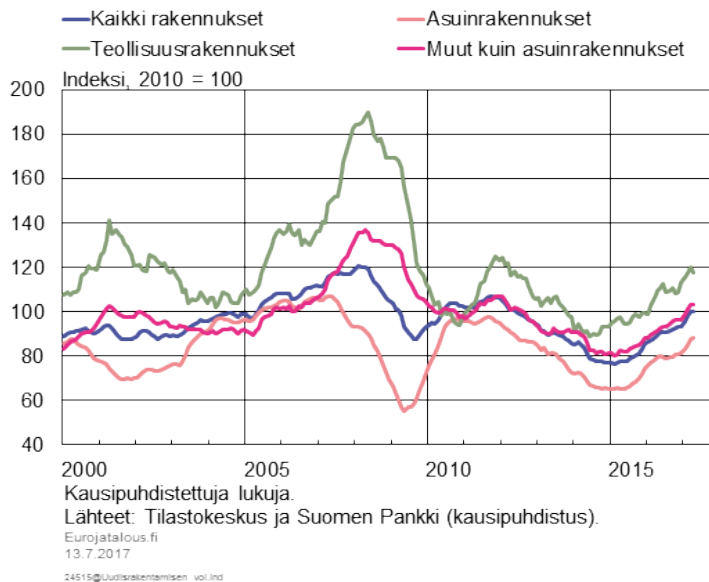
Eurojalous.fi
13.7.2017
33987@investointikontribuutio_YoY

*Kasvatettavat varat ja henkiset omaisuustuotteet

Rakentamisen kasvu on jatkunut laaja-alaisena vuoden alkupuolella. Kasvu on ollut vahvaa asuinrakentamisen lisäksi myös teollisuusrakentamisessa ja muussa rakentamisessa (kuvio 10).

Kuvio 10

Rakentamisen kasvu on jatkunut laaja-alaisena

Rakentamisen noususuhdanne ei vielä näytä saavuttaneen lakipistettään.

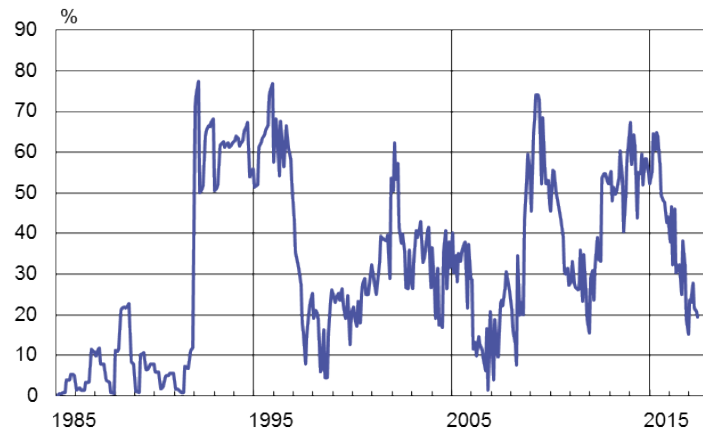
Uudisrakentamisen volyymien kasvu on jatkunut ripeänä^[5] ja kyselytutkimusten perusteella ainakaan kysynnän puute ei rajoita tuotannon kasvua (kuvio 11).

5. Tammi-huhtikuussa rakentamisen volyymi-indeksi kasvoi 12 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

Kuvio 11

Rakennusala kysyntä jatkunut vahvana

Rakennusalan yritysten osuus, joiden tuotannon kasvua rajoittaa kysynnän puute

Lähde: ECFIN Business and consumer survey.

Eurojätalous.fi
13.7.2017
34282@Chart1

Kulutusluottojen määrä kasvussa

Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvoivat vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, mutta kulutushalukkuus oli korkealla ja kulutusmenot ylittivät tulot. Kotitaloussektorin säästämisaste jäi näin ollen selvästi negatiiviseksi.

Kotitalouksien kulutusluottojen määrä kasvaa tällä hetkellä nopeaa tahtia. Toukokuussa 2017 kulutusluottokanta kasvoi 5,2 %. Erityisesti vakuudettomien kulutusluottojen^[6] kasvuvauhti on kiihtynyt viimeisen vuoden aikana.

Uusia asuntolainoja nostettiin alkuvuonna hieman enemmän kuin vuosi sitten. Viimeksi asuntolainoja nostettiin enemmän tammi-toukokuun aikana vuonna 2012.

Asuntolainakanta kasvoi runsaan 2 prosentin vauhdilla toukokuussa 2017. Kannan kasvun hidastumiseen on vaikuttanut yhtenä tekijänä asuntolainojen lyhennyksien lisääntyminen. Asuntoyhteisöt nostivat uusia lainoja selvästi enemmän kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.^[7]

Asuntolainojen korot jatkavat laskuaan. Toukokuussa 2017 nostettujen asuntolainojen keskiprosentti oli 1,08 %.

Työmarkkinat elpyvät ja inflaatio on maltillista

Työmarkkinoiden koheneminen on jatkunut talouskasvun vahvistuessa. Työllisyys^[8] on tammi-toukokuussa kasvanut 0,7 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta (kuva 12). Työttömyysaste on hieman noussut viime kuukausina, sillä työnhakijoita on

6. Pl. tili- ja korttiluotot.

7. Asuntoyhteisöjen lainakanta kasvoi 11 prosentin vauhtia toukokuussa 2017.

8. Työvoimatutkimuksen trendisarja.

palannut työmarkkinoiden ulkopuolelta takaisin työmarkkinoiden käytettäväksi. Myös yli vuoden työttömänä olleiden pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut. Vähentymisestä huolimatta pitkäaikaistyöttömiä oli toukokuussa yhä yli 106 000 henkeä.

Kuvio 12

Työmarkkinoiden koheneminen on jatkunut

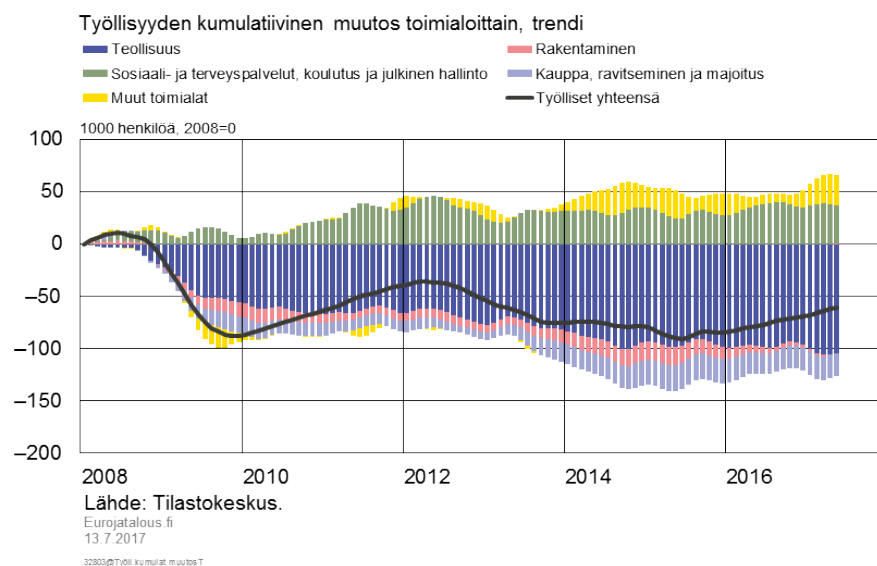
Teollisuuden ja viennin elpymisestä huolimatta uusia^[9] teollisuustyöpaikkoja ei ole syntynyt talouteen. Vuoden 2008 jälkeen Suomesta on kadonnut noin 100 000 teollista työpaikkaa. Uusia työpaikkoja on viime aikoina syntynyt rakennusosalalle sekä muille toimialoille^[10] (kuvio 13).

9. Nettomääräisesti.

10. Kuvion 13 muut toimialat sisältää esimerkiksi liike-elämän palvelut, liikenteen, rahoitusalan.

Kuvio 13

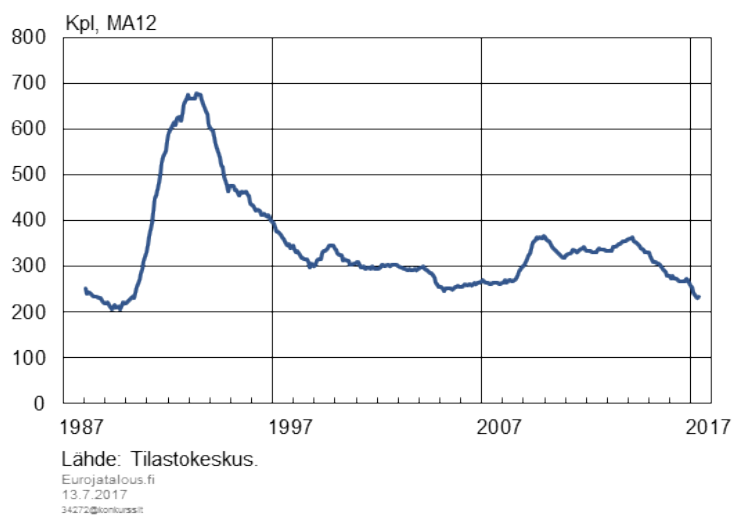
Teollisuustyöpaikkoja ei ole syntynyt talouteen

Talouden elpyminen näkyy myös konkurssiin haettujen yritysten määrän vähenemisenä. Konkurssihakemuksia on jätetty alkuvuonna^[11] selvästi viime vuotta vähemmän (kuvio 14).

Kuvio 14

Konkurssihakemusten määrä vähenee

Inflaatio on edelleen maltillista. Toukokuussa kuluttajahinnat^[12] kohosivat 0,9 % vuodentakaisesta. Alkuvuonna energian hintojen nousu on kiihdyttänyt inflaatiota,

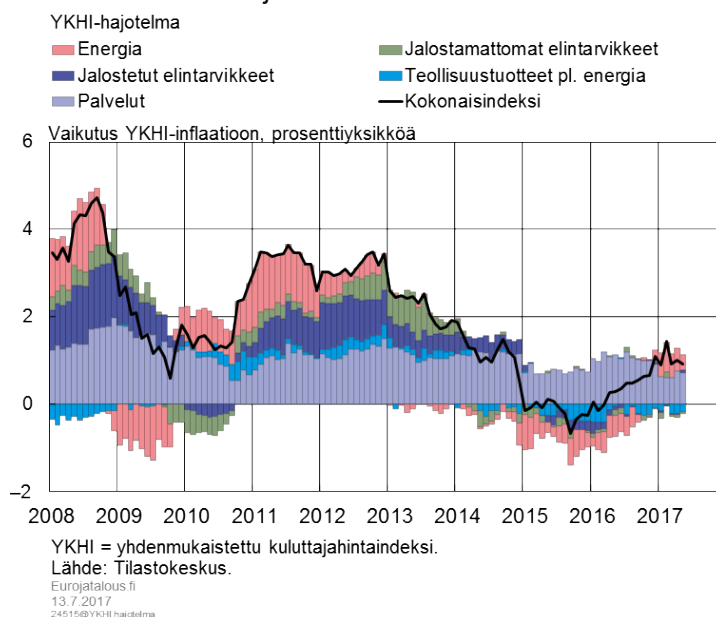
11. Tilastokeskuksen tietojen mukaan tammi-toukokuussa konkurssihakemuksia jätettiin 22 % vähemmän kuin vuotta aiemmin.

12. Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi.

mutta samaan aikaan palveluiden hintojen nousu on ollut hidasta.

Kuvio 15

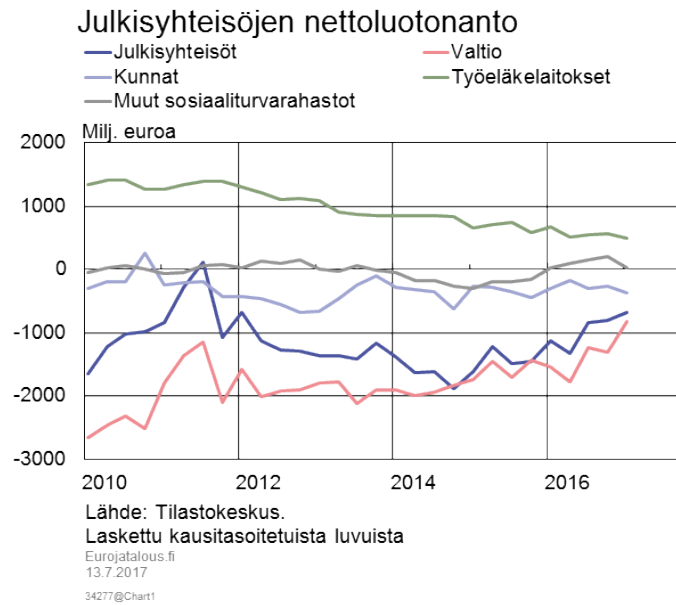
Palveluiden hintojen nousu on hidastunut

Julkisen talouden alijäämä parantunut

Vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen rahoitustilinpito osoitti julkisyhteisöjen rahoitusaseman parantuvan edelleen. Valtion ja kuntien alijäämä pieneni noin 0,2 % suhteessa BKT:hen verrattuna vuoden 2016 viimeiseen neljännekseen. Sosiaaliturvarahastojen ylijäämä kuitenkin pieneni ensimmäisellä neljänneksellä. Julkisen kulutuksen kasvu oli alkuvuonna hidasta, koska kilpailukyky sopimus pienentää julkisia työvoimakustannuksia. Julkiset investoinnit ovat kasvaneet odotettua vähemmän. Myös sosiaalietuuksien ja -avustusten kasvu on ollut vaatimatonta.

Kuvio 16

Välittömien verojen ja sosiaaliturvamaksujen kertymän kasvu on ollut vuoden ensimmäisellä neljänneksellä jonkin verran ennustettua vahvempaa, mutta välillisten verojen kertymä ei ole kasvanut. Verohallinnon tietojen perusteella tammi-toukokuussa kuluvaan vuoteen kohdistuvien henkilöverojen tuotto pieneni vajaan prosentin edellisvuodesta, mutta yhteisöveron tuotto kasvoi lähes 8 %. Lisäksi toukokuussa yritykset maksoivat poikkeuksellisen paljon vuoteen 2016 kohdistuvia ennakkoerojen täydennyksiä. Arvonlisäveron kumulatiivinen nettokertymä oli toukokuussa vuoden 2016 tasolla.

Valtion ensimmäisessä lisäbudjetissa korjattiin arvonlisä- ja perintöveron tuottoarvioita ylöspäin yhteensä vajaa 0,2 % suhteessa BKT:hen. Kuitenkin myös budjetin menopuolella määrärahoja lisättiin useisiin kohteisiin, minkä vuoksi nettolainanottotarve väheni budjetissa vain 0,1 % suhteessa BKT:hen.

Avainsanat

bruttokansantuote, vienti, investoinnit, teollisuus, Suomi